

Bijlage 2 van het parallel rapport voor het VN- Comité voor de uitbanning van discriminatie van vrouwen

83ste zitting • 8ste periodiek rapport van België

Door het Federaal Instituut voor de bescherming en de bevordering van de Rechten van de Mens, het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting, en de Centrale Gevangenisraad voor het Gevangeniswezen

8 september 2022

Service de lutte contre la pauvreté,
la précarité et l'exclusion sociale

Steunpunt tot bestrijding van armoede,
bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting

Dienst zur Bekämpfung von Armut,
Prekären Lebensumständen und
Sozialer Ausgrenzung

Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting

● ● Feiten en cijfers

Laatste aanpassing: 02/09/22

Hebben vrouwen een hoger risico op armoede en bestaansonzekerheid dan mannen?

(fiche 21)

Ja. De drie Europese armoede-indicatoren (monetair armoederisico, ernstige materiële deprivatie en personen in een huishouden met zeer lage werkintensiteit) geven een hoger risico op armoede aan voor vrouwen dan voor mannen. Het verschil is echter niet-significant. Aanvullende indicatoren – zoals het individueel armoederisico – wijzen daarentegen op een tendens van een hoger risico op armoede bij vrouwen. Alleenstaande ouders, waaronder vrouwen oververtegenwoordigd zijn, hebben een significant hoger armoederisico dan andere gezinscategorieën.

Toelichting

Onze toelichting wordt gestructureerd aan de hand van volgende indeling:

1. Indicatoren
  - 1.1. Europese indicatoren armoede en sociale uitsluiting
  - 1.2. Andere indicatoren
2. Positie op de arbeidsmarkt
  - 2.1. Participatie van vrouwen op de arbeidsmarkt
  - 2.2. Arbeidsmarktsegregatie
  - 2.3. Pensioenen
3. Risicofactoren
  - 3.1. Scholingsgraad
  - 3.2. Gezinstype
  - 3.3. Handicap
  - 3.4. Migratie
4. Evolutie

1. Indicatoren

1.1. Europese indicatoren armoede en sociale uitsluiting

Voor meer uitleg over de Europese indicatoren en hun berekening, zie [Feiten en cijfers](#), fiche: Hoeveel mensen lopen gevaar in armoede te geraken?.

1.1.1. Monetair armoederisico

EU SILC gegevens tonen aan dat het armoederisico bij vrouwen 0,7 procent hoger ligt dan bij mannen, een niet-significant verschil. Dit risico wordt berekend op huishoudniveau. Dit wil zeggen dat elk lid van een huishouden hetzelfde armoederisico wordt toegekend op basis van de gemeenschappelijke beschikbare middelen. Het verschil tussen mannen en vrouwen is dus louter gebaseerd op alleenstaanden.

Tabel 21a. Armoederisico, EU-SILC, België (2021)

Totaal	13,1 %
Mannen	12,8 %
Vrouwen	13,5 %

Bron: Statbel (2022), [Monetair armoederisico \(AROP\), België, 2021](#)

Het verschil in armoederisico ligt hoger wanneer het berekend wordt aan de hand van het individueel inkomen. De studie 'Inkomensongelijkheden tussen vrouwen en mannen en individuele armoede' stelt vast dat het aandeel vrouwen in een situatie van individuele armoede 28 % bedraagt, ten opzichte van 13 % bij mannen.

Tabel 21b. Populatie die zich in individuele armoede bevindt, België (2017)

Totaal	20 %
Mannen	13 %
Vrouwen	28 %

Bron: Statbel (2019), [Inkomensongelijkheden tussen vrouwen en mannen en individuele armoede](#), p. 10 uit tabel 8

De genderverschillen zijn het grootst in situaties van financiële afhankelijkheid. Hierbij gaat het om individuele armoede in een huishouden dat niet-arm is. Vrouwen bevinden zich drie keer meer in deze situatie dan mannen (17,3 % ten opzichte van 5,7 %).

Tabel 21c. Gekruist verband tussen individuele armoede en armoede van de huishoudens, België (2017)

Alle individuen		Individuele armoede	
		Neen	Ja
Armoede van het huishouden	Neen	73,4%	11,7%
	Ja	6,1%	8,8%
Mannen		Individuele armoede	
		Neen	Ja
Armoede van het huishouden	Neen	80,4%	5,7%
	Ja	6,8%	7,1%
Vrouwen		Individuele armoede	
		Neen	Ja
Armoede van het huishouden	Neen	66,9%	17,3%
	Ja	5,5%	10,4%

Bron: Statbel (2019), [Inkomensongelijkheden tussen vrouwen en mannen en individuele armoede](#), p. 13, tabel 14

1.1.2. Ernstige materiële deprivatie

Vrouwen bevinden zich vaker in een situatie van ernstige materiële deprivatie dan mannen. Dit verschil is niet significant.

Tabel 21d. Ernstige materiële deprivatie, EU SILC, België (2021)

Totaal	6,3 %
Mannen	6,2 %
Vrouwen	6,4 %

Bron: Statbel (2022), Armoede-indicatoren SILC 2019-2021 vanaf de pagina [Materiële deprivatie](#)

1.1.3. Persoon in een huishouden met een zeer lage werkintensiteit

Vrouwen bevinden zich meer dan mannen in een huishouden met een zeer lage werkintensiteit. Dit verschil is niet significant.

Tabel 21e. Zeer lage werkintensiteit, EU SILC, België (2021)

Totaal	11,9 %
Mannen	11,7 %
Vrouwen	12,1 %

Bron: Statbel (2022), Armoede-indicatoren SILC 2019-2021 vanaf de pagina [Lage werkintensiteit](#)

Belangrijke opmerking: Bij de SILC-enquête 2021, werd de indicator van zeer lage werkintensiteit (LWI) naar aanleiding van de Europa 2030-doelstellingen aangepast om beter rekening te houden met de sociale uitsluitingssituatie van mensen in de werkende leeftijd. Voor de berekening van LWI vóór herziening (in het kader van EU-2020) was iemand

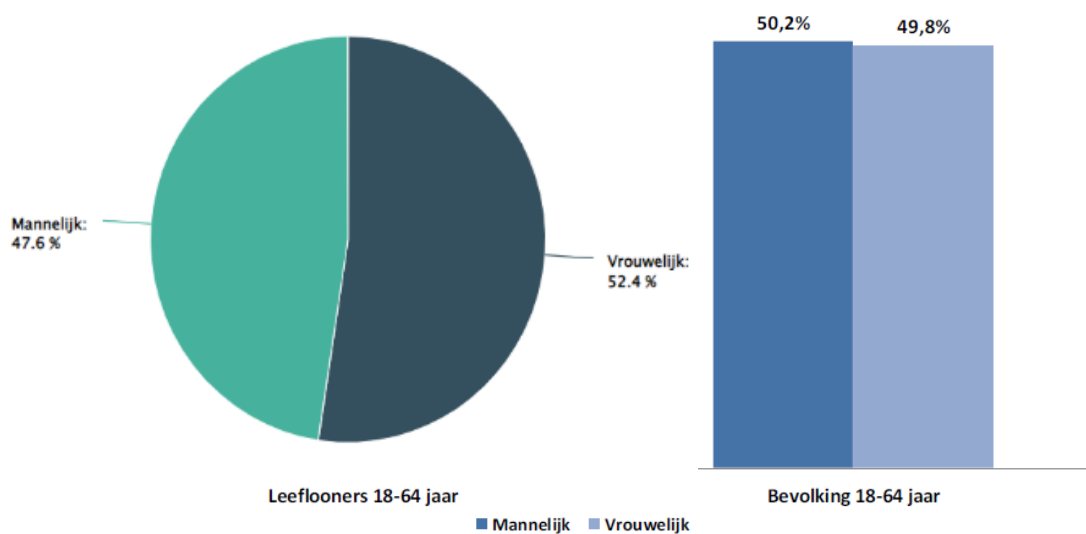
in de werkende leeftijd een persoon van 18-59 jaar, met uitsluiting van studenten in de leeftijdsgroep tussen 18 en 24 jaar. Hierbij werden huishoudens die alleen uit kinderen, studenten van minder dan 25 jaar en/of mensen van 60 jaar of ouder bestaan, volledig uitgesloten van de indicatorberekening.

1.2. Andere indicatoren

1.2.1. Begunstigden leefloon

52,4 % van de leefloombegunstigden zijn vrouw. Vrouwen zijn daarmee licht oververtegenwoordigd binnen de populatie die een leefloon ontvangt, aangezien het aandeel vrouwen in de bevolking van 18 tot 64 jaar 49,8 % is.

Grafiek 21a. Leefloon volgens geslacht, België (2021)

Bronnen:

POD maatschappelijke integratie, vergelijkende grafieken uit de [barometer voor maatschappelijke integratie](#) (2021)

Statbel, [Bevolking naar woonplaats, nationaliteit \(Belg/niet-Belg\), burgerlijke staat, leeftijd en geslacht](#) (2012-2022)

Vrouwen doen langer een beroep op het leefloon dan mannen. De focusnota '[Mannen en vrouwen in het OCMW](#)' (POD, 2016) stelt dat de mediane toekenningsduur van het leefloon voor vrouwen 13,7 maanden bedraagt, ten opzicht van 11,4 maanden bij mannen. Het verschil in duur blijft ongeacht de gezinscategorie (alleenstaande, samenwonende, gezinslast). Andere verschillen naar gezinstype komen later in deze fiche nog aan bod.

1.2.2. Begunstigden voedselhulp

Ook binnen de populatie van personen die een beroep doen op voedselhulp (via het Fonds voor Europese Hulp aan de meest begunstigden (FEAD), voor meer info, zie [Feiten en cijfers](#), fiche: 'hoeveel mensen doen beroep op voedselbedeling?'), ligt het aandeel vrouwen hoger dan het aandeel mannen in de Belgische bevolking, en hoger dan het aandeel mannen. 66 % van de personen die voedselhulp ontvangt, is een vrouw.

Tabel 21f. Begunstigden FEAD naar geslacht, België (2017)

	Mannen	Vrouwen
Begunstigden FEAD	34 %	66 %
Algemene bevolking	49 %	51 %

Bron: POD maatschappelijke integratie (2018), [Focusnota voedselhulp in België](#)

In 2021 werd 22.229 ton voedsel ingezameld en verdeeld onder 177 238 begunstigden.

Bovendien is volgens een enquête van de Belgische Federatie van Voedselbanken bij haar 654 aangesloten verenigingen het aantal behoeftigen dat een beroep deed op voedselhulp tussen 1 januari 2022 en eind juni 2022 gestegen tot 204.000 personen, d.w.z. een stijging van 15 % ten opzichte van eind 2021 (Belgische Federatie van Voedselbanken, [De vraag om voedselhulp is sinds januari met 15% gestegen, terwijl de donaties dalen](#)).

1.2.3. Begunstigden Inkomensgarantie Ouderen

Vrouwen ontvangen vaker een Inkomensgarantie voor ouderen (voor meer info, zie [Feiten en cijfers](#), fiche: 'Hoeveel bedragen de minimumuitkeringen en het minimumloon?'). 65,79 % van het aantal personen met een Inkomensgarantie voor ouderen zijn vrouw.

Tabel 21g. Begunstigden IGO naar geslacht, België (2020)

	Mannen	Vrouwen
Begunstigden IGO	34,21 %	65,97 %

Bron: PensionStat.be, [Inkomensgarantie voor ouderen \(IGO\)](#)

1.2.4. Dak- en thuisloosheid

Uit de telling van dak- en thuislozen in verschillende grote Belgische steden in 2021 blijkt dat een op de drie daklozen een vrouw is (30-35 % van alle ondervraagden) (Koning Boudewijn Stichting, [Tellingen dak- en thuisloosheid – Globaal rapport 2021](#)). Merk op dat vrouwen in 2018 22,4 % van de daklozen uitmaakten (La STRADA, Brussel, [Telling van dak- en thuislozen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, 2018](#)).

Het onderzoek benadrukt dat vrouwen de nacht vooral doorbrengen in daklozenopvangcentra, bij hun familie of vrienden. Zij zijn dus de facto minder zichtbaar. Ze zijn vaak minder lang dakloos dan mannen. De reden voor hun onstabiele huisvestingssituatie houdt meestal verband met huiselijk geweld of relatieproblemen.

Voor meer informatie over de daklozenpopulatie, zie [Feiten en cijfers](#), fiche: Hoeveel daklozen zijn er in België?

2. Positie op de arbeidsmarkt

Het verschil in armoederisico tussen mannen en vrouwen is berekend op huishoudniveau. Vrouwen zijn meestal niet de hoofdverdiener binnen een gezin. Het loon van de man is dan ook in de meeste gevallen hoger, waardoor het koppel met hun totaal aan beschikbare middelen niet onder de armoedegrens valt. Dit wil wel zeggen dat binnen koppels vrouwen vaker financieel afhankelijk zijn van hun partner om niet in armoede terecht te komen. Dit blijkt uit de gegevens over het individueel armoederisico. Dat het desbetreffende risico zo hoog ligt, kunnen we duiden aan de hand van de positie van vrouwen op de arbeidsmarkt.

2.1. Participatie van vrouwen op de arbeidsmarkt

Vrouwen zijn over het algemeen minder actief op de arbeidsmarkt in vergelijking met mannen, hetzij als werkende hetzij als werkzoekende. Vrouwen werken minder dan mannen, maar zijn ook minder vaak werkloos.

Tabel 21h. brengt volgende zaken in kaart bij de populatie op beroepsactieve leeftijd (15-64 jaar):

- de werkgelegenheidsgraad: het percentage werkende personen;
- de werkloosheidsgraad: het percentage werklozen in de beroepsbevolking (werkende personen + werklozen);
- de activiteitsgraad: percentage beroepsbevolking (werkende personen + werklozen) in de totale bevolking.

Tabel 21h. Werkgelegenheids-, werkloosheids- en activiteitsgraad per geslacht, België (1° kwartaal 2022)

	Man	Vrouw
Werkgelegenheidsgraad	69,8 %	63 %
Werkloosheidsgraad	5,6 %	5,2 %
Activiteitsgraad	73,9 %	66,4 %

Bron: Statbel (2020), [Werkgelegenheids-, werkloosheids- en activiteitsgraad per geslacht voor België en Gewesten, laatste 4 kwartalen](#)

2.1.1. Deeltijds werk

Het [loonkloofrapport](#) (IGVM, 2017) stelt dat heel wat beroepen waarin vrouwen tewerkgesteld zijn, georganiseerd zijn in de richting van deeltijds werk. Deeltijds werk bestaat meestal uit minder goed betaalde banen: het gaat om minder betaalde functies in sectoren met lage lonen.

Van de vrouwelijke loontrekkenden in 2021 bekleedt 58 % een voltijdse betrekking, in tegenstelling tot 89,5 % van de mannelijke loontrekkenden. Tussen een voltijdse en niet-voltijdse betrekking is er een verschil in armoederisico van 6,7 %, bijna een verdubbeling in vergelijking met 2018 (3,5 %).

Tabel 21i. Deeltijds werk bij loontrekkenden, volgens regime deeltijds werk en geslacht, België (2017-2021)

Deeltijds werk bij loontrekkenden, volgens regime deeltijds werk en geslacht (2017-2021)

In procenten		2017	2018	2019	2020	2021 (b)
Totaal	Voltijds	72,7%	72,9%	71,9%	72,6%	74,0%
	Deeltijds - 50%	10,6%	10,6%	10,1%	10,0%	9,5%
	Deeltijds - 4/5de	12,8%	12,6%	13,1%	12,6%	12,3%
	Deeltijds - andere	3,9%	4,0%	4,9%	4,8%	4,3%
Mannen	Voltijds	88,6%	89,1%	88,4%	87,4%	89,5%
	Deeltijds - 50%	4,1%	3,8%	3,6%	4,3%	3,4%
	Deeltijds - 4/5de	5,3%	5,4%	4,9%	5,5%	4,9%
	Deeltijds - andere	2,0%	1,8%	3,0%	2,8%	2,2%
Vrouwen	Voltijds	55,5%	55,8%	54,8%	57,3%	58,0%
	Deeltijds - 50%	17,8%	17,7%	16,8%	16,0%	15,7%
	Deeltijds - 4/5de	20,9%	20,2%	21,5%	19,9%	19,9%
	Deeltijds - andere	5,9%	6,2%	6,9%	6,8%	6,3%

Bron: Statbel (2019), [Deeltijds werk](#)

Tabel 21j. Werkenden met armoederisico in enkele specifieke bevolkingscategorieën, België (2021)

Soort tewerkstelling	Armoederisico
Voltijds	2,6 %
Deeltijds	9,3 %

Bron: POD MI, Armoedebaarometer, [Werk - Werkenden met armoederisico](#)

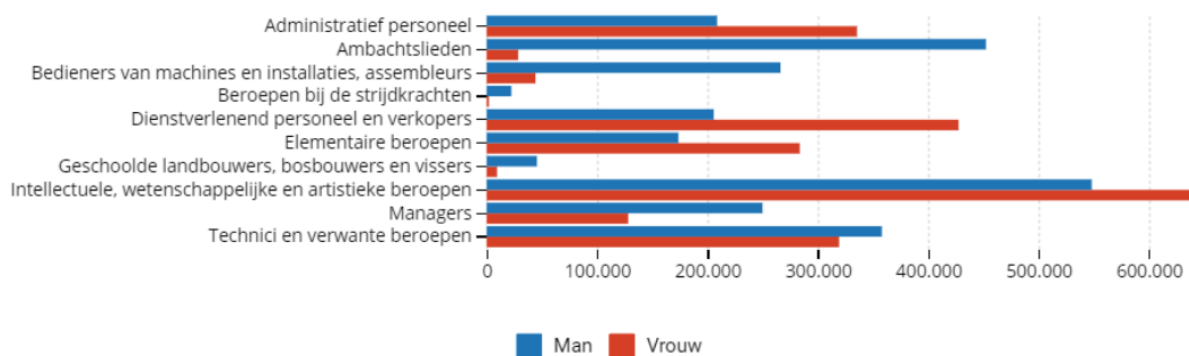
2.2. Arbeidsmarktsegregatie

53 % van de werkende vrouwen heeft een diploma hoger onderwijs, tegenover 41 % van de mannen. Vrouwen zijn dus hoger geschoold dan mannen. Ze zijn echter oververtegenwoordigd in bepaalde beroepscategorieën, een fenomeen dat horizontale segregatie wordt genoemd. Volgens het [loonkloofrapport](#) (Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen (IVGM), 2017) zijn die sectoren waar vrouwen aan het werk zijn minder betaald, omdat ze geassocieerd worden met economisch minder belangrijk werk.

Ze vormen de meerderheid bij administratief personeel, personeel in de dienstensector en verkoop en elementaire beroepen zoals bijvoorbeeld huishoudhulp. Ze zijn veel minder vertegenwoordigd bij de ambachtslieden, bedieningspersoneel van installaties en machines, assemblagearbeiders, boeren en geschoolde arbeiders in de landbouw of militaire beroepen.

Grafiek 21b. Werkenden volgens beroepsgroep, naar geslacht, België (2018)

Bron: Statbel (2020), [Vrouwen op de arbeidsmarkt: twee op drie aan het werk](#)

2.2.1. Combinatie arbeid en gezin

Uit onderzoek blijkt dat bij koppels in België nog voornamelijk een genderstereotype rolverdeling geldt: vrouwen nemen meer werklast op binnen het gezin, terwijl mannen meer werklast opnemen buiten het gezin (IGVM (2013) [gender en tijdsbesteding](#); EIGE (2021) [Gender Equality Index](#)). Dit vertaalt zich in het feit dat het krijgen van kinderen een impact heeft op de arbeidsparticipatie van vrouwen, maar nauwelijks op die van mannen. Vrouwen gaan bij gezinsvorming vaker aan de slag in een deeltijdse positie (Neels, K. (2014) [Arbeidsparticipatie van mannen en vrouwen in België](#)).

Een belangrijke middel om de combinatie arbeid en gezin te faciliteren is kinderopvang. Voor personen die werkloos zijn, een laag opleidingsniveau hebben, van allochtone afkomst zijn of alleenstaande ouder zijn wordt de toegang tot kinderopvang echter bemoeilijkt. Deze groepen kennen ook een hoger armoederisico (Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting (2015) [Publieke diensten en armoede](#)).

2.3. Pensioenen

Vrouwen hebben omwille van eerdergenoemde werk- en loonverschillen over het algemeen een lager pensioen. Mannen genieten een hoger wettelijk pensioen, en er wordt hen ook vaker een aanvullend pensioen uitgekeerd. Dit aanvullend pensioen ligt eveneens hoger dan bij vrouwen. (FOD sociale zekerheid (2008) [eerste- en tweedepijlerpensioenen bij werknemers](#)). De pensioenkloof bedraagt 23,5 % in België (EU-SILC, 2021).

3. Risicofactoren

3.1. Scholingsgraad

Laaggeschooldheid is een risicofactor op de arbeidsmarkt. Personen met een laag opleidingsniveau hebben een hogere werkloosheidsgraad en een lagere werkgelegenheidsgraad vergeleken met personen met een hoger onderwijsniveau. Deze problemen zijn sterker aanwezig voor vrouwen dan voor mannen. Het aandeel vrouwen dat laaggeschoold is en werkt, ligt 12,4 % lager dan het aandeel

mannen dat laaggeschoold is en werkt. De werkloosheidsgraad bij laaggeschoolde vrouwen ligt licht hoger dan bij laaggeschoolde mannen.

Tabel 21k. Werkgelegenheids- en werkloosheidsgraad naar onderwijsniveau en geslacht, België (2022)

		Kwartaal ⁱ	1ste kwartaal 2022					
		Werkgelegenheidsgraad			Werkloosheidsgraad			
Totaal ⁱ	Onderwijsniveau ⁱ	Geslacht ⁱ	Totaal		↕ Totaal	Totaal		↕ Totaal
			↕ Mannen	↕ Vrouwen		↕ Mannen	↕ Vrouwen	
Totaal	Laag		39.8%	27.4%	34.0%	14.8%	13.0%	14.1%
	Midden		70.4%	59.0%	65.2%	5.5%	6.9%	6.1%
	Hoog		88.4%	82.5%	85.1%	2.6%	2.8%	2.7%
Totaal			69.8%	63.0%	66.4%	5.6%	5.2%	5.4%

Bron: Statbel (Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium)

Bron: Statbel (2022), [Werkgelegenheid en werkloosheid](#)

Daarenboven is de kloof tussen laag- en hoogopgeleiden wat betreft het armoederisico de voorbije jaren toegenomen. Zowel voor laag-, middel-, als hooggeschoolden is de voorbije jaren het armoederisico toegenomen. Deze toename is het grootst voor laaggeschoolden. Waar in 2010 het armoederisico van een laaggeschoold persoon nog op 23 % lag, is dat in 2021 24,8 %, een verschil van 1,8 %. Ter vergelijking: bij gemiddeld opleidingsniveau is het verschil 0,7 % en bij hooggeschoolden 0,3 %. De kloof tussen laag- en hooggeschoolden is dan ook vergroot: van 17,1 % in 2010, naar 18,6 % in 2021.

Belangrijke opmerking: Ter herinnering, en zoals verduidelijkt in het begin van dit document: de resultaten vanaf 2019 zijn niet vergelijkbaar met de resultaten van de vorige jaren omwille van belangrijke methodologische veranderingen. In 2020 hebben de maatregelen die in het kader van de COVID-pandemie zijn genomen, dan weer een invloed gehad op de gegevensverzameling voor SILC 2020.

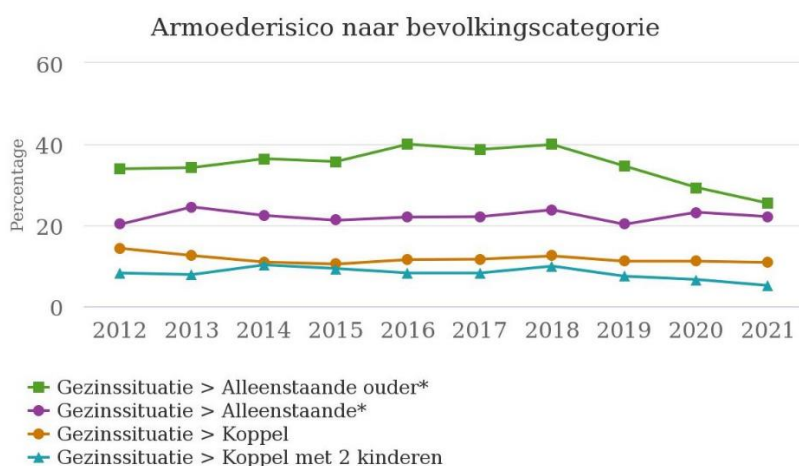
Bron: Statbel, Risico op armoede of sociale uitsluiting, [Silc-indicatoren 2019-2021](#) en [Silc-indicatoren 2004-2018](#)

3.2. Gezinstype

3.2.1. Alleenstaande ouders

Het aandeel alleenstaande ouders in de bevolking stijgt. In 2021 ligt het armoederisico dat gepaard gaat met dit huishoudtype hoog (25,4 %). Zowel in Vlaanderen als Wallonië staat bij acht op tien van deze huishoudens een vrouw aan het hoofd (Statistiek Vlaanderen, [alleenstaande ouders in de schrijnwerper](#) ; Service Public de Wallonië, [discriminations et familles monoparentales](#)).

Grafiek 21c. Armoederisico naar bevolkingscategorie (2021)

Bron: POD MI, Armoedebareometer, [Armoederisico naar bevolkingscategorie \(2021\)](#)

Tabel 21m. Ernstige materiële deprivatie en lage werkintensiteit naar huishouden, België (2021)

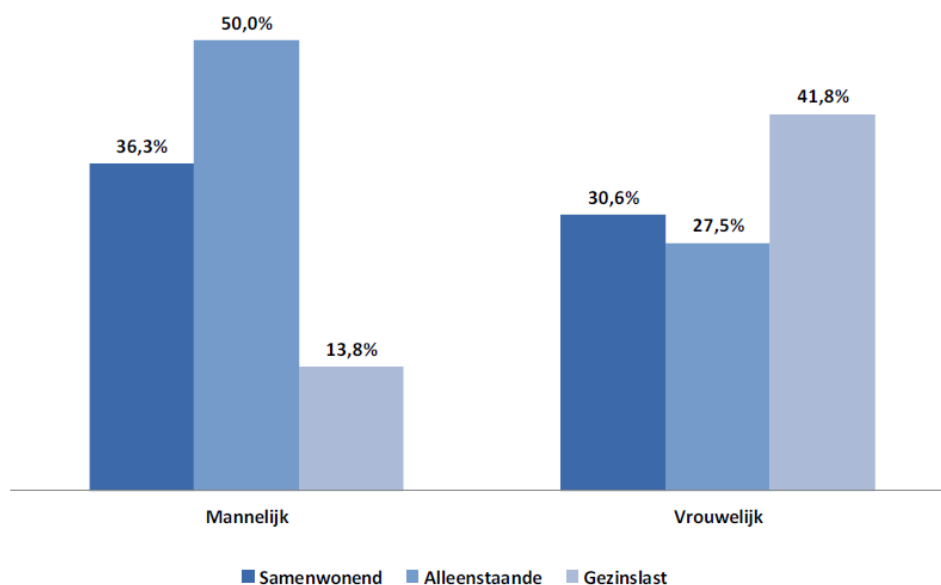
	Ernstige materiële deprivatie (voorlopige data) (1)	Persoon in huishouden met een lage werkintensiteit (2)
Alleenstaande ouder	16,9 %	27,5 %
Twee volwassenen met één of meer afhankelijk(e) kind(eren)	5,6 %	5,9 %

Bronnen: Statbel (2022), Silc-indicatoren 2019-2021, [Risico op armoede of sociale uitsluiting](#)

Alleenstaande moeders hebben een minder gunstige beroepspositie en er is vaak sprake van werkloosheid. Dit heeft onder meer te maken met het profiel van alleenstaande moeders. In vergelijking met andere moeders hebben zij vaker geen diploma lager secundair (35 % ten opzichte van 23 %) en slechts 24 % heeft hoger onderwijs genoten, ten opzichte van 38 % niet-alleenstaande moeders (Steunpunt Gelijkekansenbeleid (2008) [De loopbanen en loopbaankansen van alleenstaande ouders](#)). De positie van alleenstaande moeders hangt verder sterk samen met de leeftijd van de moeder en van de kinderen: hoe jonger de moeder en hoe jonger de kinderen, hoe lager de werkzaamheidsgraad en hoe hoger de werkloosheidsgraad. Uit het [loonkloofrapport](#) (2017) blijkt dat het hebben van kinderen een effect heeft op het loon van vrouwen, vooral bij alleenstaande vrouwen. Ze verdienen bovendien het minst in vergelijking met vrouwen in andere huishoudtypes.

De kwetsbaarheid van alleenstaande moeders is eveneens te zien bij de begunstigen van het leefloon en voedselhulp. 41,8 % van de leefloombegunstigde vrouwen heeft een gezin ten laste, waarvan 87,3 % alleenstaande ouder is. Van alle vrouwelijke leefloombegunstigden bevindt 36,49 % zich dus in een toestand van éénouderschap. Van de mannen heeft 13,88 % een gezin ten laste, waarvan 37,1 % alleenstaande ouders is. Het percentage alleenstaande mannen met een leefloon is dus 5,12 %.

Grafiek 21d. Leefloon volgens geslacht en gezinssituatie, België (2018)

Bron: POD maatschappelijke integratie (2019), [Statistisch verslag](#), nr. 24, p. 19.

Alleenstaande ouders vertegenwoordigen 43,78 % van de FEAD-begunstigden. 78,74 % onder hen zijn vrouwen ([Voedselhulp in België](#), 2018).

3.2.2. Statuut samenwonende

Samenwonende werklozen, onder wie vrouwen oververtegenwoordigd zijn, ontvangen een lagere werkloosheidsuitkering dan anderen. Een samenwonende werkloze zonder gezinslast ontvangt dus een lagere werkloosheidsuitkering dan de alleenstaande.

Daarnaast is de degressiviteit van uitkeringen versterkt sinds 2012. Gezinshoofden en alleenwonenden worden sinds dan al in de 2^e vergoedingsperiode aan degressiviteit onderworpen. Dit heeft een verschillend effect voor mannen en vrouwen: vrouwelijke gezinshoofden behoren vaker tot een eenoudergezin, terwijl mannelijke gezinshoofden vaker tot een 'traditioneel gezin' behoren. Daarbij zijn mannen ook oververtegenwoordigd in de categorie 'alleenstaanden'. Deze maatregel is dus voornamelijk ongunstig voor mannen.

Voor meer info over het statuut samenwonende, bekijk eerdere publicaties van het Steunpunt tot bestrijding armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting:

- [Memorandum 'Samenwonen erkennen, ondersteunen en aanmoedigen'](#)
- [Voorbij het Statuut Samenwonende](#)
- [Nieuwsflits december 2018: thematiek samenwonen](#)
- [Burgerschap en Armoede](#) (2.2. Samenwonen met wie men wil).
- [De ene samenwonende is de andere niet](#)
- [De versterkte degressiviteit van de werkloosheidsuitkeringen: impact op armoede](#)

3.3. Handicap

Het armoederisico voor personen op actieve leeftijd met een functiebeperking is tweemaal groter dan dat voor personen zonder functiebeperking ([Armoede en Handicap in België](#), 2019). Vrouwen zijn vaker dan mannen beperkt door een handicap, een langdurige aandoening of ziekte ([Statbel](#), 2018).

Handicap is een risicofactor op de arbeidsmarkt, slechts 26 % is aan het werk. Van de vrouwen met een handicap die werken, werkt 55 % deeltijds. Dat is 13 % meer dan vrouwen in de totale bevolking. De kloof tussen mannen en vrouwen die deeltijds werken is lichtjes groter bij personen met een beperking (33 %) dan in de totale bevolking (32 %). Zoals eerder vermeld is het armoederisico bij deeltijdswerk hoger dan bij voltijds werk.

Iets meer vrouwen dan mannen openen een recht op een uitkering: het gaat respectievelijk om 53 % en 47 % van het totale aantal rechthebbenden in 2021 ([Uitkeringen voor personen met een handicap: nieuwe cijfers voor 2021 | Federale Overheidsdienst - Sociale Zekerheid \(belgium.be\)](#)).

Tabel 21n. Werkgelegenheidsgraad van personen in erge mate beperkt en totale bevolking, België (2019)

15-64 jaar	In erge mate beperkt		Totale bevolking	
	Voltijds	Deeltijds	Voltijds	Deeltijds
mannen	78%	22%	90%	10%
vrouwen	45%	55%	58%	42%
totaal	61%	39%	75%	25%

Bron: Statbel (2020), [Personen met een handicap of langdurig gezondheidsprobleem hebben minder autonomie in job](#).

3.4. Migratie

Het armoederisico bij niet-EU migranten, zowel met als zonder Belgische nationaliteit, ligt significant hoger dan dat van autochtone Belgen en EU-migranten ([Centrum voor sociaal beleid](#), 2010). Het armoederisico bij niet-EU burgers ligt op 36,2 %, voor personen met een Belgische nationaliteit is dat 11,1 %.

Tabel 21o. Armoederisico naar nationaliteit (populatie boven 18 jaar), België (2021)

	Belgische nationaliteit	EU nationaliteit	Niet-EU nationaliteit
Man	10,7 %	17,9 %	37,2 %
Vrouw	11,6 %	19,9 %	35,1 %
Totaal	11,1 %	18,9 %	36,2 %

Bron: Eurostat (2021), [At-risk-of-poverty rate by broad group of citizenship \(population aged 18 and over\)](#)

Niet-EU migranten in België bevinden zich in een ongunstige arbeidsmarktsituatie: een lage tewerkstellingsgraad gecombineerd met een slechte inkomenspositie. Onder de Belgische vrouwen is 68,9 % aan het werk. Onder de vrouwen met een niet-Europese nationaliteit ligt dit aandeel op 30 %. Mannen van niet-europese afkomst doen het iets beter met een werkgelegenheid van 58,7 %.

Tabel 21p. Werkgelegenheidsgraad van de bevolking van 15 tot 64 jaar volgens nationaliteit en geslacht (2021)

	Belgische nationaliteit	EU nationaliteit	Niet-EU nationaliteit
Man	74,9 %	78,5 %	58,7 %
Vrouw	68,9 %	66,5 %	30 %
Totaal	71,9 %	72,5 %	43,3 %
Genderkloof	6 %	12 %	28,7%

Bron: Actiris (2022), [Activiteitsgraad, werkgelegenheidsgraad en werkloosheidsgraad, p. A21](#)

4. Evolutie van de genderverschillen inzake inkomen en armoede

De gender equality index kent een score toe aan Europese landen als indicatie van de gendergelijkheid binnen dat land. Die score bevindt zich tussen 1 en 100, waarbij 100 de beste situatie weergeeft zonder genderkloof en met goede prestaties. In tabel 21q is te zien dat België op vlak van gendergelijkheid verbeterd is ten opzichte van 2005.

Tabel 21q. Belgische gender equality index – algemeen, werk en geld (2005-2019)

Domain	Sub-domain	2005	2013	2015	2017	2019	
Gender Equality Index		66.0	69.3	70.2	70.5	71.1	
	Work		71.0	72.7	72.8	73.8	74.1
		Participation	72.3	75.7	75.4	77.5	78.2
	Segregation and quality of work	69.8	69.8	70.4	70.2	70.2	
Money		81.3	85.5	85.6	87.5	88.3	
	Financial resources	73.9	77.9	78.6	82.7	83.3	
	Economic situation	89.5	94.0	93.3	92.6	93.6	

Bron: EIGE, Gender equality index, [2019](#), [2021](#).

De tabel brengt tevens twee subdomeinen in kaart: werk en geld. Het domein 'werk' verwijst naar de positie van mannen en vrouwen op de arbeidsmarkt. Factoren als participatie, segregatie en werkkwaliteit worden hierbij in rekening genomen. Het domein 'geld' zegt iets over financiële middelen en de economische status van mannen en vrouwen. Het gaat hier om kloven in inkomen, inkomensdistributie en het risico op armoede.

De gendergelijkheid op de arbeidsmarkt is sinds 2005 verbeterd, voornamelijk op vlak van participatie op de arbeidsmarkt. Er is minder verschil tussen het aandeel vrouwen en het aandeel mannen in voltijdse jobs dan in 2005. In 2021 is de situatie verder verbeterd, zoals blijkt uit de volgende indexcijfers: Gender Equality Index: 72,7; Werk: 74,9; Werk (participatie): 80,2; Werk (segregatie en kwaliteit van het werk): 69,9; Geld: 89,9; Geld (financiële middelen): 84,6; Geld (economische situatie): 95,4De oneven concentratie van vrouwen en mannen in verschillende sectoren van de arbeidsmarkt blijft een probleem.

Op vlak van geld heeft België sinds 2005 vooruitgang geboekt. De economische situatie zijn voor zowel mannen en vrouwen sinds 2005 verbeterd. Het gemiddeld maandelijks inkomen is 21 procentpunt toegenomen voor vrouwen, en 18 procentpunt toegenomen voor mannen. Toch is er nog steeds zowel een loon- als pensioenenkloof. Het armoederisico steeg licht, voor vrouwen met twee procentpunt, voor mannen met één procentpunt.

Het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting werkte eerder aan een open brief in het kader van de relatie tussen armoede en gender, deze is [hier](#) terug te vinden.